

فصلنامه رهبری و مدیریت آموزشی
دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار
سال سوم، شماره ۲، تابستان ۱۳۸۸
صص ۱۰۷-۱۲۴

نیازسنجی دوره های آموزش ضمن خدمت دبیران ادبیات فارسی اذدیدگاه مدیران کارشناسان ودبیران دوره ی راهنمایی شهرستان ایزده در سال ۸۸-۸۷ زهره سعادت‌مندا^۱، ایوب سینایی فر^۲

چکیده

هدف این پژوهش نیازسنجی دبیران ادبیات فارسی دوره ی راهنمایی تحصیلی شهرستان ایزده اذدیدگاه مدیران، کارشناسان ودبیران به آموزش های ضمن خدمت درسال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷ می باشد. براین اساس سوالات تحقیق با توجه به نیاز های آموزشی: شیوه های مدیریت کلاس درس، شیوه های تقویت انگیزه تحصیلی، شیوه های نوین تدریس و شیوه های ارزشیابی دانش آموزان مطرح شده اند. جامعه ی آماری پژوهش شامل کلیه ی مدیران، کارشناسان ودبیران ادبیات فارسی دوره ی راهنمایی بوده است که تعداد ۲۱۱ نفر به عنوان نمونه به صورت تصادفی طبقه بندی انتخاب شده اند. ابزاراندازه گیری، پرسشنامه ای محقق ساخته شامل دویخش جمعیت شناسی و متغیرهای آن مشتمل بر ۴۲ سوال بسته پاسخ بود. جهت سنجش روایی آن ازروایی صوری استفاده شده و پایایی آن براساس آلفای کرونباخ ۰/۸۷ برآورد شده است. نوع روش این پژوهش با توجه به ساختار آن توصیفی-پیمایشی بود. برای تجزیه و تحلیل داده های آماری از روش های آمارتوصیفی چون فراوانی، درصد و میانگین وازروش های آماراستنباطی t تک متغیره، t هتلینگک، t مستقل، تحلیل واریانس وآزمون توکی استفاده شد. نتایج آماری پژوهش نشان داد که نیاز دبیران درزمینه ی شیوه های مدیریت کلاس درس با میانگین ۳/۸۷، شیوه های تقویت انگیزه بامیانگین ۳/۸۹، شیوه های ایجادراهبردهای نوین تدریس بامیانگین ۳/۸۰ و شیوه های ارزشیابی دانش آموزان بامیانگین ۳/۷۸ بیشتر از سطح متوسط بوده است. بیشترین میزان نیازدبیران درزمینه ی شیوه های مدیریت کلاس بامیانگین ۴/۲۱ وکمترین میزان نیاز دبیران، مربوط به شیوه های ارزشیابی دانش آموزان با میانگین ۳/۵۰ بود. به علاوه بین نیاز دبیران باتوجه به سابقه، سمت وجنسیت تفاوت وجودنداشت. اما باتوجه به مدرک تحصیلی تفاوت وجوددارد.

کلید واژه ها: نیازسنجی آموزشی، آموزش ضمن خدمت، دبیران ادبیات فارسی، راهنمایی تحصیلی، ایزده

۱- استادیار و مدیر گروه علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان

۲- کارشناس ارشد برنامه ریزی آموزشی

مقدمه

آموزش و پرورش سنگ زیر بنای توسعه اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی هر جامعه است. از مهم‌ترین وظایفی که بر عهده‌ی نظام آموزشی هر کشور است. تربیت نیروی انسانی ماهر، متخصص و کارآمد مورد نیاز در بخش‌ها و قسمت‌های مختلف بوده است. یکی از راه‌های تجهیز نیروی انسانی، آموزش‌های ضمن خدمت می‌باشد. برنامه ریزی آموزش ضمن خدمت، با نیازسنجی آغاز می‌گردد. نیازسنجی درحقیقت یکی از مراحل مهم و اساسی برنامه ریزی است، که با شناخت دقیق نیازهای آموزشی، محوراساسی برنامه‌های آموزش ضمن خدمت معین می‌شود. وسعت نیازسنجی تعیین آن چیزی است که باید آموخته شود. (فتحی و اجارگاه، ۱۳۸۶).

در گذشته‌ای نه چندان دور، سه منبع اصلی سرمایه یعنی، منابع طبیعی، زیرزمینی و کشاورزی در عرصه‌ی توسعه، با یکدیگر رقابت می‌کردند. ولی امروزه نیروی انسانی کارآمد با تاکید بردانش، مهارت و اندیشه‌های بلند، موجب تحول و پیشرفت می‌شود. با توجه به اینکه خاستگاه تربیت نیروی انسانی نظام تعلیم و تربیت است، بنابراین بیشترین تاثیر را برپیشرفت جامعه دارد. در نتیجه عزم ملی برای ارتقای عملکرد نظام آموزش و پرورش ضروری است. (موسوی، ۱۳۸۶). یکی از صلاحیت‌های بارز معلمان این است که با مفاهیم اساسی، اصول و قوانین رشته‌ی علمی‌آشنایی کافی داشته باشند. اگر این صلاحیت ضعیف باشد درانجام نقش آموزشی آنان خلل و کندی بوجود خواهد آمد. با توجه به اینکه شرط اصلی یاددهی و یادگیری هر مفهومی این است که آن مفهوم درابتدا برای خود معلم شناخته شده باشد لذا شناخت روش‌های جدید درحوزه‌های تخصصی برای تفهیم موضوعات، برای معلم ضروری می‌باشد. (ملکی، ۱۳۷۶)

فرهادی (۱۳۸۷) می‌نویسد: آموزش و پرورش به دنبال نیل به اهداف کلی ذیل اقدام به برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت برای معلمان می‌نماید:

۱. ارتقا و به روز رساندن سطح علمی و مهارت معلمان.

۲. آشنا نمودن معلمان با روش‌های جدید و موثر تدریس که توسط همکاران دیگر در سایر

مدارس ابداع شده است.

۳. آشنا نمودن معلمان با روش‌های جدید و موثر انتقال مطلب، براساس اصول و قواعد روان

شناختی و تربیتی جدید در آموزش و پرورش.

۴. انتقال معلومات، یادگیری‌ها و مهارت‌های کسب شده توسط معلمان به مدارس، برای کیفیت بخشی به یادگیری و درنهایت کسب مهارت بهتر و بیشتر دانش آموزان.

به طور کلی می توان گفت دردنیای معاصر، بیش از هر زمان دیگر بقاء و دوام سازمان ها در گرو تعادل بین روش های اجرای کار در سازمان با تغییر و تحولات و نوآوری های فراسازمانی است. شاید از جمله مسائلی که اکثر صاحب نظران مدیریت و برنامه ریزی آموزشی در خصوص آن توافق دارند نهفته بودن کلید اسرار این تعادل در استفاده از ساز و کار موثر آموزش ضمن خدمت کارکنان است. اهمیت و ضرورت این تعادل و همسویی و نیز درک ضرورت کارکنان و نقش آن در بهبود عملکرد و دستیابی به اهداف، منجر به آن شده است که امروزه در هر سازمانی بخش ویژه ای تحت عنوان «آموزش ضمن خدمت کارکنان» ایجاد گردیده است. (فتحی و اجارگاہ، ۱۳۸۶) در خصوص تدارک برنامه های آموزش ضمن خدمت معلمان و نیازسنجی آموزشی تاکنون تحقیقات نسبتاً زیادی صورت گرفته است که ذیلاً به برخی از موضوعات مرتبط اشاره می شود:

مهدیه (۱۳۸۰) پژوهشی در مورد تعیین نیازسنجی آموزشی معلمان ابتدایی شهر اصفهان با استفاده از تکنیک دلفی انجام داد و به این نتیجه دست یافت که معلمان، آشنایی با مهارت های کلاس داری، تفکر خلاق دانش آموزان را در فهرست های اولیه خود برگزیدند.

نوروزی (۱۳۸۰) در تحقیق خود تحت عنوان طراحی و ارزشیابی دوره های آموزش ضمن خدمت که معلمان در شناخت و پرورش دانش آموزان مستعد و تیز هوش از ۲ گروه ۳۰ نفره یک دوره ی آموزش ضمن خدمت اجرا و ارزشیابی شد. نتایج نشان دهنده ی آن است که افزایش دانش گروهی که در آموزش حضوری با روش کارگاهی آموزش دیده بودند بیشتر بود. این، بیانگر آن است که آموزش ضمن خدمت برای افزایش آگاهی سطح اطلاعات و به روز کردن علم معلمان، و راهبردهای مفید برای تدریس اثر بخش موثر واقع شده است. و یکی از نیازهای اساسی معلمان آموزش ضمن خدمت است.

قنبری (۱۳۸۲) در مورد اثربخشی آموزش ضمن خدمت کوتاه مدت دبیران متوسطه شهرستان فیروزکوه فارس که در این پژوهش دیدگاه دبیران رانسبت به شیوه کلاس داری، برقراری ارتباط والدین و همکاران، استفاده از رسانه های آموزشی، ارزشیابی از آموخته های دانش آموزان و رضایت شغلی را مورد مطالعه قرار داده بود. نتایج حاکی از آن است که آموزش ضمن خدمت

درازیایش مهارت های طراحی تدریس، کلاس‌داری، ارتباط والدین و همکاران و مهارت های شیوه های ارزشیابی از آموخته های دانش آموزان بسیار مفید گزارش گردیده است.

رحمانی پیانی (۱۳۸۴) در پژوهش خود تحت عنوان نیازسنجی دوره های آموزش ضمن خدمت معلمان ابتدایی شهرایذه درشش حوزه: شیوه های مدیریت کلاس، اصلاح رفتار، شیوه های تقویت انگیزه، شیوه های ایجاد راهبردهای نوین در تدریس، شیوه های مطالعه و ارزشیابی دانش آموزان می پردازد. نتایج حاکی از آن است بیشترین نیاز معلمان، به شیوه های تقویت انگیزه ی تحصیلی دانش آموزان و راهبردهای نوین تدریس و کمترین نیاز آنان مربوط به شیوه های ارزشیابی دانش آموزان بوده است.

صمیمی فردر پژوهشی که در سال (۱۳۸۴) با عنوان "نیازسنجی دوره های کوتاه مدت آموزش ضمن خدمت و اولویت بندی عناوین این دوره ها از دیدگاه آموزگاران و دبیران مقاطع ابتدایی و راهنمایی استان خوزستان" انجام داد به این نتیجه دست یافت که آموزگاران و دبیران با بالاترین میانگین به دوره های کاربرد رایانه در آموزش و آشنایی با اینترنت به عنوان یکی از شیوه های نوین تدریس اعلام نیاز کرده اند.

کاظمی اسفیه در تحقیق خود تحت عنوان بررسی نیازهای آموزشی زنان مقطع ابتدایی در آموزش های ضمن خدمت شهر اصفهان در سال ۸۶ به این نتیجه رسید که نیاز معلمان زن به آشنایی با تکنیک های مدیریت و رهبری در کلاس در صدر قرار دارد و میزان نیاز به آشنایی با فنون ایجاد انگیزه به تحصیل و شیوه های نوین تدریس و میزان نیاز به آشنایی با تکنیک ایجاد خلاقیت در اولویت های بعدی معلمان قرار دارد.

دانکین^۱ (۱۹۹۸) در تحقیقات خود درمورد آموزش های ضمن خدمت به این نتیجه رسید که دوره های کوتاه مدت آموزش ضمن خدمت موجب افزایش مهارت و نگرش حرفه ای معلمان خواهد شد. هم چنین آگاهی معلمان را در ایجاد روش های بهتر و نوین تدریس بالا می برد و می تواند به گونه ای بهتر وظایف خود را انجام دهند. سابار^۲ (۲۰۰۰) در بررسی های که در مورد نیازهای معلمان مدارس انجام داد به این نتیجه رسید که کارکنان مدارس مخصوصاً معلمان در فعالیت های سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و مدیریت کلاس با مشکل مواجه

1 . Dunkin

2 . sabar

هستند. و نظام آموزشی ضمن خدمت به این گونه معلمان کمک می کند تا مسایل اساسی خود را شناسایی و منابع و محدودیت های خود را معین کنند و راه حل مناسبی برای حل این گونه مشکلات انتخاب نمایند. ایش^۱ در سال (۲۰۰۰) به گردآوری مجموعه ای از تحقیقات مربوط به آموزش ضمن خدمت معلمان در کشور نیوزیلند پرداخت که همگی بیان کننده ی تاثیر مثبت این آموزش ها بویژه آموزش های کوتاه مدت غیرحضوری بر کارآیی و کیفیت معلمان بوده است. وی هم چنین در تحقیق خود در مورد اهمیت این آموزش ها به این نتیجه دست یافت که با ترتیب دادن دوره های آموزش ضمن خدمت می توان نگرش کارکنان رانسبت به کاربرد روش های نوین تدریس تغییر داد.

والک^۲ (۲۰۰۷) در پژوهش خود با عنوان "آموزش فناوری اطلاعات و ارتباطات معلمان: ارزشیابی از برنامه ریزی درسی و رویکرد آموزش در فلاندرز" که باهدف بررسی روایی محتوا و فرمت آموزش معلمان و میزان آموزش فناوری و ارتباطات معلمان با یادگیری داشت به این نتایج رسید که سیاست فناوری اطلاعات و ارتباطات مدارس به خوبی توسعه داده شده است و یک هماهنگی جزئی بین سیاست ها، نیازها و آموزش ضمن خدمت در خصوص آگاهی از شیوه های واقعی کلاس داری و روش های جدید تدریس وجود دارد.

کارل^۳ در سال (۲۰۰۷) در پژوهشی که با عنوان "بهبود مداوم کیفیت دبیران: یکپارچگی بهترین عمل در جهت آموزش و پرورش معلمان" صورت گرفت، زمینه های بهبود مداوم کیفیت آموزش معلمان را در دوره های آموزش ضمن خدمت به ویژه شیوه های نوین تدریس و ارزشیابی پیشنهاد می کند.

مساله ی اصلی تحقیق حاضر این است که دبیران درس ادبیات فارسی دوره راهنمایی شهرستان ایذه چه نوع اولویت هایی را برای نیازهای آموزش ضمن خدمت خود معرفی می کنند، شرایط موجود آموزش و پرورش را چگونه ارزیابی نموده و در جهت رسیدن به شرایط مطلوب چه نیازهایی را مطرح می نمایند. پیامدهای مهم ناشی از اجرای این پژوهش را می توان چنین برشمرد: نتایج پژوهش حاضر منجر به تنظیم یک برنامه ریزی اصولی و مناسب در خصوص آموزش های

---

1 . Aithon

2 Valcke

3 Carol

ضمن خدمت دبیران ادبیات شهرستان ایزده خواهد شد. از اتلاف سرمایه های مادی و معنوی جلوگیری خواهد کرد. می توان این چنین بیان داشت که این پژوهش گامی در جهت توانمند ساختن و ارتقای کیفی کار دبیران ادبیات خطه ای از کشور که در محرومیت های گوناگون بسر می برد، خواهد شد. با توجه به ضرورت موضوع می توان سؤال های پژوهش را به شرح ذیل عنوان نمود:

۱. نیاز دبیران ادبیات فارسی ایزده به آشنایی با شیوه های مدیریت کلاس درس در آموزش های ضمن خدمت تا چه میزان است؟
۲. نیاز دبیران ادبیات فارسی ایزده به آشنایی با شیوه های تقویت انگیزه ی تحصیلی دانش آموزان در آموزش های ضمن خدمت تا چه اندازه است؟
۳. نیاز دبیران ادبیات فارسی ایزده به آشنایی با شیوه های ایجاد راهبردهای نوین در تدریس در آموزش های ضمن خدمت تا چه اندازه است؟
۴. نیاز دبیران ادبیات فارسی ایزده به آشنایی با شیوه های ارزشیابی دانش آموزان در آموزش های ضمن خدمت تا چه اندازه است؟

روش

روش انجام این پژوهش، توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه ی آماری شامل کلیه دبیران ادبیات فارسی، کارشناسان و مدیران دوره راهنمایی در سال ۸۸-۱۳۸۷ به تعداد ۳۰۵ نفر است. حجم نمونه آماری با استفاده از فرمول تعیین حجم نمونه و مطالعه مقدماتی ۱۱۱ نفر محاسبه گردید. روش نمونه گیری به شیوه تصادفی طبقه ای انجام گرفته است. برای جمع آوری داده ها، از پرسشنامه ای محقق ساخته شامل دو بخش جمعیت شناختی و سوال های مورد آزمون مشتمل بر ۴۲ سوال بسته پاسخ که بر اساس طیف لیکرت تنظیم شده استفاده گردیده است. ضریب پرسشنامه با یکبارگیری ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۷، تعیین شد. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از آمار توصیفی (درصد، فراوانی و میانگین) و آمار استنباطی (آزمون t تک متغیره، آزمون هتلینگک، t مستقل، t همبسته، تحلیل واریانس یک طرفه، آزمون توکی و آزمون Lsd) انجام شده است.

یافته ها

۱- نیاز دبیران ادبیات فارسی ایزده به آشنایی با شیوه های مدیریت کلاس درس در آموزش های ضمن خدمت تا چه میزان است؟

جدول ۱- توزیع فراوانی، درصد و میانگین نمره های پاسخ دهندگان مربوط به عامل آشنایی با شیوه

های مدیریت

شماره مولفه	مؤلفه ها	بسیار کم	کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد	میانگین
۲	مدیریت استفاده از وسایل کمک آموزشی در تدریس	۱	۶	۴۴	۷۹	۸۱	۴/۱۰
	فراوانی درصد	۵٪	۲/۸	۲۰/۹	۳۷/۴	۳۸/۴	
۶	آشنایی با شیوه های مختلف تدریس	۴	۱۴	۵۰	۸۰	۶۳	۳/۸۷
	فراوانی درصد	۱/۹	۶/۶	۲۳/۷	۳۷/۹	۲۹/۹	
۱۱	توانایی تدوین استراتژیهای لازم برای آموزش	۵	۲۰	۵۳	۸۳	۵۰	۳/۷۲
	فراوانی درصد	۲/۴	۹/۵	۲۵/۱	۳۹/۳	۲۳/۷	
۱۵	توانایی برقرار کردن ارتباط انسانی	۱	۱۳	۴۹	۸۲	۶۶	۳/۹۴
	فراوانی درصد	۵٪	۶/۲	۲۳/۲	۳۸/۹	۳۱/۳	
۲۶	مهارت در حد اکثر استفاده از زمان موجود برای آموزش	۳	۱۴	۴۹	۷۴	۷۱	۳/۹۲
	فراوانی درصد	۱/۴	۶/۶	۲۳/۲	۳۵/۱	۳۳/۶	
۲۷	توانایی در اداره کلاس درس به نحو مطلوب	۶	۱۰	۴۷	۶۵	۸۳	۳/۹۹
	فراوانی درصد	۲/۸	۴/۷	۲۲/۳	۳۰/۸	۳۹/۳	
۲۸	آشنایی با شرح وظایف شغلی خود	۷	۲۳	۴۹	۷۶	۵۶	۳/۷۱
	فراوانی درصد	۳/۳	۱۰/۹	۲۳/۲	۳۶٪	۲۶/۵	
۳۷	فلسفه و جایگاه درس ادبیات فارسی در بین سایر دروس	۳	۱۹	۵۸	۶۴	۶۷	۳/۸۱
	فراوانی درصد	۱/۴	۹٪	۲۷/۵	۳۰/۳	۳۱/۸	
۳۹	مهارت در برقراری ارتباط درس ادبیات با مهارت های زندگی	۵	۱۶	۵۰	۶۸	۷۲	۳/۸۸
	فراوانی درصد	۲/۴	۷/۶	۲۳/۷	۳۲/۲	۳۴/۱	
۴۲	مهارت در ایجاد ارتباط مستمر با والدین دانش آموزان	۶	۲۵	۵۱	۶۱	۶۸	۳/۷۵
	فراوانی درصد	۲/۸	۱۱/۸	۲۴/۲	۲۸/۹	۳۲/۲	

بر اساس یافته های جدول ۱ بیشترین میانگین نمره ی پاسخ دهندگان، مربوط به مؤلفه ۲ «مدیریت استفاده از وسایل کمک آموزشی در فرآیند تدریس» با میانگین ۴/۱۰ و مؤلفه ۲۷ «توانایی در اداره و مدیریت کلاس درس به نحو مطلوب» با میانگین ۳/۹۹ و کمترین میانگین نمره ی پاسخ دهندگان، به مؤلفه شماره ۲۸ «آشنایی با شرح وظایف شخصی خود آموزش» با میانگین ۳/۷۱ بوده است.

۱. نیاز دبیران ادبیات فارسی ایزده به آشنایی با شیوه های تقویت انگیزه ی تحصیلی دانش آموزان در آموزش های ضمن خدمت تا چه اندازه است؟

جدول ۲. توزیع فراوانی، درصد و میانگین نمره های پاسخ دهندگان مربوط به عامل آشنایی با شیوه های تقویت انگیزه

شماره مؤلفه	مؤلفه ها	بسیار کم	کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد	میانگین
۱۲	شناخت توانایی های فردی فراگیران	۶	۱۵	۴۷	۸۵	۵۸	۳/۸۲
	درصد	۲/۸	۷/۱	۲۲/۳	۴۰/۳	۲۷/۵	
۱۳	مهارت در کنترل عوامل تاثیر گذار منفی در آموزش	۷	۱۲	۵۴	۹۷	۴۱	۳/۷۲
	درصد	۳/۳	۵/۷	۲۵/۶	۴۶/۰	۱۹/۴	
۱۶	آشنایی با تکنیک های پرورش خلاقیت و تفکر انتقادی	۲	۱۹	۵۴	۷۶	۶۰	۳/۸۱
	درصد	۹/۰	۹/۰	۲۵/۶	۳۶/۰	۲۸/۴	
۱۷	ایجاد انگیزه برای استفاده از شیوه های جدید یادگیری	۴	۹	۳۸	۸۷	۷۳	۴/۰۲
	درصد	۱/۹	۴/۳	۱۸/۰	۴۱/۲	۳۴/۶	
۱۸	چگونگی فراهم نمودن محیطی مناسب در کلاس جهت جذب دانش آموزان	۳	۸	۴۷	۷۶	۷۶	۳/۸۸
	درصد	۱/۴	۳/۸	۲۲/۳	۳۶/۰	۳۶/۰	
۲۰	آشنایی با نحوه برگزاری مسابقات علمی به منظور تحریک حس رقابت دانش آموزان	۸	۱۹	۵۶	۷۷	۵۱	۳/۶۸
	درصد	۳/۸	۹/۰	۲۶/۵	۳۶/۵	۲۴/۲	
۲۳	بالا بردن روحیه و حس اعتماد به نفس در فراگیران	۳	۲۳	۳۹	۷۹	۶۷	۳/۸۷
	درصد	۱/۴	۱۰/۹	۱۸/۵	۳۷/۴	۳۱/۸	

۳/۸۰	شناسایی راههای ترغیب فراوانی					۲۴
	۶۵	۷۶	۴۳	۱۷	۱۰	
۳/۸۰	دانش آموزان به مطالعه و فرهنگ کتابخوانی					۲۴
	۳۰/۸	۳۶/۰	۲۰/۴	۸/۱	۴/۷	
۳/۷۷	نظارت و حضور مستمر فراگیران و تشویق در جهت شرکت فعال در جلسات علمی					۲۵
	۴۶	۹۰	۵۷	۱۷	۱	
۳/۸۴	راههای افزایش خود باوری					۳۴
	۵۴	۹۴	۴۴	۱۴	۵	
۳/۶۴	بر پایی اردوها و بازدید از مراکز فرهنگی آموزشی جهت افزایش انگیزه					۳۶
	۲۷/۰	۳۲/۲	۲۴/۲	۱۱/۴	۵/۲	
۳/۸۱	راههای شناسایی دانش آموزان خلاق					۴۱
	۵۷	۸۲	۵۲	۱۶	۴	
	۲۷/۰	۳۸/۹	۲۴/۶	۷/۶	۱/۹	

یافته های جدول ۲ حاکی از آن است که بالاترین میانگین نمره ی پاسخ دهندگان، مربوط به مؤلفه شماره ی ۱۷ «ایجاد انگیزه برای استفاده از شیوه های جدید یادگیری» با میانگین ۴/۰۲ و کمترین میانگین نمره ی پاسخ دهندگان، مربوط به مؤلفه شماره ی ۳۶ «برپایی اردوها و بازدید از مراکز فرهنگی، آموزشی جهت افزایش انگیزه» با میانگین ۳/۶۴ است.

۲. نیاز دبیران ادبیات فارسی ایذه به آشنایی با شیوه های ایجاد راهبردهای نوین در تدریس در آموزش های ضمن خدمت تا چه اندازه است؟

جدول ۳. توزیع فراوانی و درصد و میانگین پاسخ سؤال های مربوط به عامل آشنایی با شیوه های

نوین تدریس

شماره مؤلفه	مؤلفه ها	بسیار کم	کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد	میانگین
۱	شیوه های تدریس و تدوین محتوای زبان فارسی به سبک تلفیقی	-	۶	۳۸	۷۲	۹۵	۴/۲۱
		درصد	۲/۸	۱۸٪	۳۴/۱	۴۵٪	
۳	آگاهی از روشهای جدید تدریس کتب فارسی راهنمایی	۲	۱۰	۳۵	۶۶	۹۸	۴/۱۷
		درصد	۹٪	۴/۷	۱۶/۶	۳۱/۳	۴۶/۴

۳/۷۵	۵۷	۷۴	۵۷	۱۸	۵	فراوانی	نحوه سازماندهی و تنظیم فعالیت های خارج از کلاس	۴
	۲۷٪	۳۵/۱	۲۷٪	۸/۵	۲/۴	درصد		
۳/۹۱	۵۸	۹۳	۴۶	۱۳	۱	فراوانی	شناخت رویکردها و نظریه های یاددهی - یادگیری مرتبط	۵
	۲۷/۵	۴۴/۱	۲۱/۸	۶/۲	۵٪	درصد		
۳/۷۲	۶۱	۷۰	۵۴	۲۳	۹	فراوانی	مهارت تدوین طرح درس سالانه	۱۰
	۲۸/۹	۳۳/۲	۲۵/۶	۱۰/۹	۴/۳	درصد		
۴/۰۰	۷۶	۷۶	۴۷	۸	۴	فراوانی	آشنایی با روشهای تدریس مبتنی بر نوآوری و نوآفرینی در تدوین ادبیات فارسی	۱۹
	۳۶/۰	۳۶/۰	۲۲/۳	۳/۸	۱/۹	درصد		
۳/۷۰	۵۴	۷۶	۵۱	۲۵	۵	فراوانی	آشنایی با مهارت تدوین طرح درس روزانه	۲۱
	۲۵/۶	۳۶/۰	۲۴/۲	۱۱/۸	۲/۴	درصد		
۳/۷۸	۵۵	۷۹	۵۹	۱۳	۵	فراوانی	چگونگی استفاده از یافته های نظری و عملی الگوهای خانواده تدریس	۲۹
	۲۶/۱	۳۷/۴	۲۸/۰	۶/۲	۲/۴	درصد		
۳/۸۰	۵۳	۸۹	۴۸	۱۶	۵	فراوانی	ایجاد جو مشارکت در فرایند تدریس	۳۵
	۲۵/۱	۴۲/۲	۲۲/۷	۷/۶	۲/۴	درصد		
۳/۸۵	۶۵	۷۶	۵۰	۱۵	۵	فراوانی	آشنایی با کاربرد فن آوری اطلاعات در تدریس ادبیات فارسی	۳۸
	۳۰/۸	۳۶/۰	۲۳/۷	۷/۱	۲/۴	درصد		

بر اساس یافته های جدول ۳ بیشترین میانگین نمره ی پاسخ دهندگان، مربوط به مؤلفه شماره ی (۱) « شیوه های تدریس و تدوین محتوای زبان فارسی به سبک تلفیقی » با میانگین ۴/۲۱ و سؤال شماره ی (۳) « آگاهی از روش های جدید تدریس کتب فارسی راهنمایی » با میانگین ۴/۱۷ و کمترین میانگین نمره ی پاسخ دهندگان، مربوط به مؤلفه شماره ی ۲۱، « آشنایی با مهارت و تدوین طرح درس روزانه » با میانگین ۳/۷۰ بوده است.

۳. نیاز دبیران ادبیات فارسی ایذه به آشنایی با شیوه های ارزشیابی دانش آموزان در آموزش های ضمن خدمت تا چه اندازه است؟

جدول ۴. توزیع فراوانی و درصد و میانگین سؤال های مربوط به عامل آشنایی با شیوه های ارزشیابی دانش آموزان

شماره مولفه	مؤلفه ها	بسیار کم	کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد	میانگین
۷	چگونگی انجام روشهای ارزشیابی و شناخت فراگیران	۴	۱۲	۵۵	۸۲	۵۸	۳/۸۴
		درصد	۱/۹	۵/۷	۲۶/۱	۳۸/۹	۲۷/۵
۸	آشنایی با کاربرد صحیح ارزشیابی تشخیصی در تدریس ادبیات فارسی	۶	۱۵	۵۰	۹۵	۴۵	۳/۷۴
		درصد	۲/۸	۷/۱	۲۳/۷	۴۵/۰	۲۱/۳
۹	احساس مسئولیت و دقت در طول فرایند ارزشیابی	۳	۲۳	۵۴	۷۰	۶۱	۳/۷۷
		درصد	۱/۴	۱۰/۹	۲۵/۶	۳۳/۲	۲۸/۹
۱۴	آشنایی با کاربرد صحیح ارزشیابی تکوینی در تدریس ادبیات فارسی	۶	۱۳	۶۰	۷۲	۶۰	۳/۷۹
		درصد	۲/۸	۶/۲	۲۸/۴	۳۴/۱	۲۸/۴
۲۲	آشنایی با کاربرد صحیح ارزشیابی پایانی در تدریس ادبیات فارسی	۳	۱۵	۵۱	۸۴	۵۸	۳/۸۴
		درصد	۱/۴	۷/۱	۲۴/۲	۳۹/۸	۲۷/۵
۳۰	حذف سیستم نمره و جانشینی سیستم مناسب دیگر	۱۳	۲۶	۶۲	۶۱	۴۹	۳/۵۰
		درصد	۶/۲	۱۲/۳	۲۹/۴	۲۸/۹	۲۳/۲
۳۱	نظارت مستمر و منظم بر پیشرفت آموزش توسط دبیران	۵	۱۸	۵۲	۸۱	۵۵	۳/۷۷
		درصد	۲/۴	۸/۵	۲۴/۶	۳۸/۴	۲۶/۱
۳۲	ارزشیابی صحیح از توانایی و استعداد فراگیران	۵	۸	۵۰	۹۰	۵۸	۳/۸۹
		درصد	۲/۴	۳/۸	۲۳/۷	۴۲/۷	۲۷/۵
۳۳	استفاده از نتایج ارزشیابی در بالا بردن کیفیت آموزش	۱	۸	۶۳	۷۹	۶۰	۳/۸۹
		درصد	۵٪	۳/۸	۲۹/۹	۳۷/۴	۲۸/۴
۴۰	روشن نمودن برنامه و اهداف ارزشیابی	۵	۱۷	۵۰	۹۵	۴۴	۳/۷۳
		درصد	۲/۴	۸/۱	۲۳/۷	۴۵٪	۲۰/۹

براساس یافته های جدول ۴ بیشترین میانگین نمره ی پاسخ دهندگان، مربوط به شماره های ۳۳ و ۳۲ «ارزیابی صحیح از توانایی و استعداد فراگیران» و «استفاده از نتایج ارزشیابی در بالا بردن کیفیت آموزش» با میانگین ۳/۸۹ و کمترین میانگین، مربوط به مؤلفه شماره ی ۳۰ «حذف سیستم نمره و جانشینی سیستم مناسب دیگر» با میانگین ۳/۵۰ بوده است. برای تعیین معناداری میانگین نظرات پاسخگویان پیرامون نیازهای آموزشی چهارگانه از آزمون t تک نمونه ای به شرح جدول ذیل استفاده شده است:

جدول ۵. مقایسه میانگین نمره میزان نیازدبیران در چهار سوال مطرح شده بامیانگین فرضی (۳)

مولفه ها	میانگین	انحراف معیار	Sd	T
آشنایی با شیوه های مدیریت کلاس	۳/۸۷	۰/۵۷۳	۰/۳۹	۲۲/۱۲
آشنایی با شیوه های تقویت انگیزه	۳/۸۹	۰/۵۷۱	۰/۳۷	۲۳/۶۰
آشنایی با شیوه های نوین تدریس	۳/۸۰	۰/۵۹۵	۰/۴۱	۱۴/۷۷
آشنایی با شیوه های ارزشیابی دانش آموزان	۳/۷۸	۰/۵۸۶	۰/۴۰	۱۹/۳۳

براساس یافته های جدول ۷ با توجه به اینکه t مشاهده از مقدار بحرانی جدول در سطح آلفای ۰/۰۵ بزرگتر است. بنابراین نیاز دبیران به آشنایی با شیوه های مدیریت کلاس، شیوه های تقویت انگیزه تحصیلی، شیوه های نوین تدریس و شیوه های ارزشیابی دانش آموزان بیش از سطح متوسط بود.

جدول ۶. مقایسه میانگین نظرات سه گروه پاسخگو (مدیران، کارشناسان و دبیران) در خصوص نیازهای آموزشی

مؤلفه	سمت	مدیر		کارشناس		دبیر		تحلیل واریانس	
		میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	f	p
شیوه های مدیریت کلاس درس	۳/۸۵	۰/۵۹۵	۳/۸۶	۰/۵۹۵	۳/۸۸	۳/۵۵۲	۱/۰۶۷	۰/۹۳۵	
شیوه های تقویت انگیزه تحصیلی	۳/۸۸	۰/۵۹۱	۳/۸۷	۰/۶۰۹	۳/۹۱	۳/۴۹۷	۱/۱۱۱	۰/۸۹۵	
شیوه های نوین تدریس	۳/۷۶	۰/۶۳۲	۳/۸۱	۰/۶۸۵	۳/۸۴	۳/۵۳۰	۱/۳۶۷	۰/۶۹۳	
شیوه های ارزشیابی دانش آموزان	۳/۸۰	۰/۵۹۱	۳/۷۸	۰/۶۳۲	۳/۷۶	۳/۵۷۰	۱/۰۹۸	۰/۹۰۷	

بر اساس یافته های جدول ۶ مقدار F مشاهده شده در سطح $۰/۰۵$ معنادار نبوده است بنابراین بین نظرات مدیران، کارشناسان و دبیران تفاوت معنادار وجود ندارد.

جدول ۷. مقایسه میانگین نظرات دو گروه دبیران زن و مرد در خصوص نیازهای آموزشی

مؤلفه	جنسیت	زن		مرد		آزمون t	
		میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	t	p
شیوه های مدیریت کلاس درس	۳/۸۹	۰/۵۲۵	۳/۸۶	۰/۵۹۹	۰/۳۴۸	۰/۷۲۸	
شیوه های تقویت انگیزه تحصیلی	۳/۹۹	۰/۴۵۳	۳/۸۴	۰/۵۹۰	۱/۸۴	۰/۰۶۷	
شیوه های نوین تدریس	۳/۷۷	۰/۴۹۱	۳/۸۲	۰/۶۴۴	۰/۶۶۶	۰/۵۰۶	
شیوه های ارزشیابی دانش آموزان	۳/۷۷	۰/۴۹۱	۳/۷۸	۰/۶۳۱	۰/۰۶۳	۰/۹۵۰	

نتایج جدول ۷ نشان می دهد t مشاهده شده در سطح $۰/۰۵$ معنادار نبوده است بنابراین بین نظرات دو گروه دبیران زن و مرد پیرامون هر کدام از نیازهای آموزشی تفاوت معنادار وجود ندارد.

جدول ۸. مقایسه نظرات ۵ گروه پاسخگو (بر حسب سابقه خدمت) پیرامون نیازهای آموزشی

نیازهای آموزشی	۱-۵		۶-۱۰		۱۱-۱۵		۱۶-۲۰		۲۱ به بالا		تحلیل واریانس
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	
شیوه های مدیریت کلاس	۳/۸۰	۰/۵۵۹	۳/۹۶	۰/۴۲۱	۳/۹۲	۰/۵۳۴	۳/۸۲	۰/۶۲۶	۳/۸۷	۰/۶۰۰	۰/۷۹۷
شیوه های تقویت انگیزه	۳/۸۴	۰/۴۸۹	۳/۹۶	۰/۴۵۲	۳/۹۹	۰/۴۸۱	۳/۸۴	۰/۶۰۱	۳/۸۶	۰/۵۹۶	۰/۶۱۰
شیوه های نوین تدریس	۳/۹۰	۰/۵۱۰	۳/۸۶	۰/۵۴۸	۳/۷۷	۰/۵۱۲	۳/۷۹	۰/۶۴۸	۳/۸۰	۰/۶۵۲	۰/۹۳۳
شیوه های ارزشیابی	۳/۷۷	۰/۵۰۴	۳/۵۵	۰/۵۲۱	۳/۷۹	۰/۵۹۰	۳/۸۴	۰/۵۹۷	۳/۷۷	۰/۶۱۳	۰/۴۵۶

یافته های جدول ۸ نشان می دهد F مشاهده شده در سطح ۰/۰۵ معنادار نبوده است. بنابراین بین نظرات پاسخ دهندگان با توجه به سابقه خدمت آنان تفاوت معنادار وجود ندارد.

جدول ۹. مقایسه نظرات چهار گروه پاسخگو (بر حسب مدرک تحصیلی) پیرامون نیازهای آموزشی

نیازهای آموزشی	دیپلم		فوق دیپلم		لیسانس		فوق لیسانس		تحلیل واریانس
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	
آشنایی با شیوه های مدیریت کلاس	۳/۸۲	۰/۵۸۵	۳/۹۲	۰/۵۹۲	۳/۷۳	۰/۴۷۵	۳/۸۷	۰/۵۷۳	۱/۸۹
آشنایی با شیوه های تقویت انگیزه	۳/۷۵	۰/۵۹۵	۳/۹۶	۰/۵۳۳	۳/۷۷	۰/۵۳۳	۳/۸۹	۰/۵۵۱	۳/۴۳
آشنایی با شیوه های نوین تدریس	۳/۸۱	۰/۶۳۹	۳/۸۷	۰/۵۸۶	۳/۵۹	۰/۵۵۱	۳/۸۰	۰/۵۹۵	۳/۳۷
آشنایی با شیوه های ارزشیابی	۳/۷۴	۰/۶۰۲	۳/۸۳	۰/۶۰۶	۳/۶۳	۰/۴۷۷	۳/۷۸	۰/۵۸۶	۱/۹۳

بر اساس یافته های جدول ۹ مقدار F مشاهده شده در خصوص شیوه های نوین تدریس و شیوه های تقویت انگیزه تحصیلی در سطح ۰/۰۵ معنادار بوده است. برای تحلیل دقیقتر تفاوت نظرات پیرامون دو نیاز مذکور از آزمون زوجی به شرح جداول زیر استفاده شده است:

جدول ۱۰. مقایسه زوجی اختلاف میانگین نمره عامل آشنایی با شیوه های نوین تدریس از نظر

پاسخ دهندگان با توجه به مدرک		
سطح معناداری	اختلاف میانگین	مدرک تحصیلی
۰/۰۳۸	۰/۲۱۳	فوق دیپلم ← لیسانس
۰/۰۴۷	۰/۱۹۶	لیسانس ← فوق لیسانس

بر اساس نتایج جدول ۱۰ آزمون ← اختلاف بین نظرات پاسخ دهندگان دارای مدرک تحصیلی فوق دیپلم با لیسانس، لیسانس با فوق لیسانس معنادار بوده است. به عبارت دیگر میزان نیاز دبیران دارای مدرک فوق دیپلم و لیسانس بیشتر از لیسانس و فوق لیسانس بوده است.

جدول ۱۱. مقایسه زوجی اختلاف میانگین نمره عامل آشنایی با شیوه های تقویت انگیزه ی

تحصیلی از نظر پاسخ دهندگان با توجه به مدرک تحصیلی		
سطح معناداری	اختلاف میانگین	مدرک تحصیلی
۰/۰۱	۰/۲۷۵	لیسانس ← فوق لیسانس

مطابق یافته های جدول ۱۱ بین میزان نیاز آموزشی دبیران به آشنایی با شیوه های تقویت انگیزه ی تحصیلی از نظر پاسخ دهندگان لیسانس با فوق لیسانس تفاوت معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر میزان نیاز دبیران دارای مدرک لیسانس بیشتر از فوق لیسانس بوده است.

بحث و نتیجه گیری

نتایج جدول ۱ و ۵ نشان داد که نیازهای دبیران به آموزش های ضمن خدمت در زمینه ی مدیریت کلاس درس بیش از سطح متوسط است. نتایج این تحقیق با نتایج تحقیقات مهدیه (۱۳۸۰)، قنبری (۱۳۸۲)، اسفه (۱۳۸۶)، والک (۲۰۰۷) و سابار (۲۰۰۰) همخوان است. این پژوهشگران نیز در تحقیقات خود نشان دادند که از مهمترین نیازهای آموزشی دبیران، آگاهی از روش های مدیریت کلاس درس است. نتایج این پژوهش نشان می دهد که وجود این نیاز در دبیران منطقه به علت عدم اجرای دوره های آموزش ضمن خدمت در این خصوص و استفاده مکرر دبیران از روش های سنتی در اداره ی کلاس درس است.

نتایج جدول ۲ و ۵ بیانگر این مطلب است که نیاز دبیران به آموزش‌های ضمن خدمت (شیوه‌های تقویت انگیزه) بیش از سطح متوسط بوده است. نتیجه این سوال با نتایج تحقیقات ستاریان (۱۳۸۲)، رحمانی (۱۳۸۴) و ایثن (۲۰۰۰) همسان است. این پژوهشگران بر تاثیر آموزش‌های ضمن خدمت بر افزایش انگیزه آموزشی معلمان و بالطبع ایجاد انگیزه در بین فراگیران و ارتقای آموزش تاکید داشتند. وجود این نیاز در بین دبیران ادبیات شاید به دلیل عدم اطلاع و آگاهی کامل دبیران از اصول روانشناسی، عدم قبول تغییر نگرش اساسی نسبت به روش‌های تدریس و نبود مشوق‌های گوناگون مادی و معنوی در بین دبیران است.

نتایج جدول ۳ و ۵ نشان می‌دهد در ارتباط با شیوه‌های نوین تدریس بیش از سطح متوسط بوده است. این موضوع مهر تاییدی است بر صحت نتایج تحقیقات رحمانی (۱۳۸۴)، اسفه (۱۳۸۶)، صمیمی فر (۱۳۸۴)، دانکین (۱۹۹۸) ایثن (۲۰۰۰) والک (۲۰۰۷) و کارل (۲۰۰۷) مبنی بر اینکه آموزش‌های ضمن خدمت تاثیر بسزایی بر افزایش کیفی شیوه‌های نوین تدریس دبیران دارند. تمام نتایج نشان می‌دهد که این نیاز یکی از نیازهای بروز دبیران به حساب می‌آید. اما وجود این نیاز در بین دبیران شهرستان به دلایلی چون عدم حضور فعال و به موقع آنان در دوره‌های آموزش ضمن خدمت، توجه به روش‌های سنتی و نپذیرفتن کار تیمی به عنوان اساس روش‌های جدید برمی‌گردد.

مطابق با نتایج جدول ۴ و ۵ استنباط شده است که شیوه‌های ارزشیابی دانش آموزان با میانگین ۳/۷۸ بیش از سطح متوسط بوده است. که با نتایج تحقیقات قنبری (۱۳۸۲)، دکنگ (۱۹۹۸)، سابار (۲۰۰۰) و کارل (۲۰۰۷) مطابقت دارد. این پژوهشگران بر استفاده از شیوه‌های صحیح ارزشیابی در بالا بردن کیفیت آموزش تاکید داشتند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که هنوز دبیران به طور کامل مهارت کافی در این خصوص را ندارند. و این شاید به خاطر شفاف نبودن اهداف ارزشیابی، نبود یک سیستم مناسب و استاندارد نظارتی و عدم دقت لازم در طول فرایند ارزشیابی باشد.

پیشنهادها

با توجه به نتایج پژوهش و اهمیتی که آموزش‌های ضمن خدمت در اثربخشی شیوه‌های مدیریت کلاس درس دارند توصیه می‌شود که در این زمینه نیازسنجی دقیقی صورت بگیرد و اولویت‌ها شناسایی و در جهت رفع نیازها، کلاس‌های آموزشی خاصی به صورت کارگاه‌های تخصصی ایجاد گردد جهت انتقال تجربه‌ی دبیران به دیگران برنامه‌ی مدونی اتخاذ شوند. بر اساس جدول (۱) در ارتباط نیاز دبیران به شیوه‌های مدیریت کلاس درس، ریال پیشنهاد می‌شود

که نیازسنجی به صورت دقیق انجام گیرد و اولویت ها مشخص و درجهت رفع نیازهای آموزشی دوره های آموزش ضمن خدمت به صورت کارگاه های آموزشی برگزار گردد. براساس یافته های جدول (۲) پیشنهاد می شود که برای آشنایی دبیران با شیوه های تقویت انگیزه با بهره گیری از روش های گوناگون در همکاران ایجاد انگیزه نموده و باعث افزایش اعتماد به نفس فراگیران شود. هم چنین پیشنهاد می گردد با مطالعه اصول روانشناسی مربوطه و تامین محیطی توأم با آرامش و خالی از هرگونه استرس موجبات پیشبرد اهداف آموزشی فراهم شود.

براساس نتایج جدول (۳) سعی شود که دبیران با بهره مندشدن از الگوهای جدید یاددهی و یادگیری شرایط ایده آلی را برای فراگیران در فرایند تدریس مهیا سازند چرا که این الگوها در واقع چارچوب مشخصی هستند که همه ی عناصر تدریس در درون آنها قابل ملاحظه است. و شناخت و آگاهی معلم از این الگوها او را در اتخاذ روش های مناسب تدریس کمک می کند. همچنین پیشنهاد می شود درجهت تقویت حس مشارکت و فعالیت های گروهی به عنوان یکی از نیازهای اساسی مدارس برنامه ریزی صورت گیرد تا از تلف شدن انرژی و ایجاد گروه های متعارض جلوگیری گردد. در زمینه ی شیوه های ارزشیابی دانش آموزان به عنوان یک نیاز آموزشی دبیران و با توجه به نتایج جدول (۴) پیشنهاد می گردد: مدیران در طول فرایند ارزشیابی نظارت کامل و مفیدی داشته باشند و دبیران را با اطلاعات روز مطلع نمایند. هم چنین هدف ارزشیابی فقط در قالب نمره خلاصه نشود، بلکه نمره رایک نوع مشوق در این فرایند بدانند.

منابع

- رحمانی، مرید (۱۳۸۴)، **نیازسنجی دوره های آموزش ضمن خدمت معلمان ابتدایی شهر ایذه**، پایان نامه ی کارشناسی ارشد چاپ نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان.
- ستاریان، لیلا (۱۳۸۲)، **نقش آموزش ضمن خدمت بر دبیران دوره ی راهنمایی شهر اصفهان**، پایان نامه ی کارشناسی چاپ نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان.
- صمیمی فر، محمدحسن (۱۳۸۴)، **نیازسنجی دوره های کوتاه مدت آموزش ضمن خدمت و اولویت بندی عناوین این دوره ها از دیدگاه آموزگاران و دبیران مقاطع ابتدایی و راهنمایی استان خوزستان**، پژوهشکده ی تعلیم و تربیت، {گزارش}.
- فتحی و اجارگاه، کورش (۱۳۸۶)، **برنامه ریزی آموزش ضمن خدمت کارکنان**. چاپ چهارم، تهران: انتشارات سمت.

فرهادی، فرامرزی (۱۳۸۷)، گذری بر آموزش های ضمن خدمت فرهنگیان. **ماهنامه ی معلم**، شماره ۲۳۹: ۲۶-۲۹.

قنبری، علی کرم (۱۳۸۲)، **اثربخشی آموزش های ضمن خدمت کوتاه مدت دوره ی متوسطه شهرستان فیروزآباد فارس**، پایان نامه ی کارشناسی ارشد چاپ نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان.

کاظمی اسفه، زهره (۱۳۸۶)، **بررسی نیازهای آموزشی معلمان زن مقطع ابتدایی در دوره های آموزش ضمن خدمت شهر اصفهان**، پایان نامه ی کارشناسی ارشد چاپ نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان.

مهدیه، میترا (۱۳۸۱)، **بررسی میزان اثر بخشی دوره های آموزش ضمن خدمت معلمان ابتدایی شهر اصفهان**، پایان نامه ی کارشناسی ارشد چاپ نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان.

موسوی، سیدمختار (۱۳۸۶)، **احیای نقش راهنمایی و مشاوره معلمان**، تهران: انتشارات تزکیه .

ملکی، حسن (۱۳۷۶)، **صلاحیت های حرفه معلمی**. چاپ اول، تهران: انتشارات مدرسه .

نوروزی، گیسو (۱۳۸۰)، **طراحی و ارزشیابی دوره های آموزش ضمن خدمت معلمان در شناخت و پرورش دانش آموز مستعد**، پایان نامه ی کارشناسی ارشد چاپ نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان.

Aithon.j.e (2001). **in cervice tranning for teacher in nz sch ces in**

organizations (3rd)New jersey: Perntice Hall. P.6

dunkin.m.(1998). **in service education of teacher in teacing encyclopedia**

of teacher education michel .hdunkin of pxford pergaman.

Sabar P.(2000).**Curriculum Development at School level** .

<http://www.findarticales.com>.

Carol p, Demands FD. 2007. Continuous quality improvement: Integration

best practice in to teacher education, **the journal of educational**

monagement ,vol:211.n .9, pp:2-4

Valcke M. 2007.ict Teacher ttraining: Evaluation of the curriculum and training approach I

Flanders the, **journal of teaching and teacher education** ,vol:23, issue:8,page:795808.